

Exempel på LAX-uppgifter

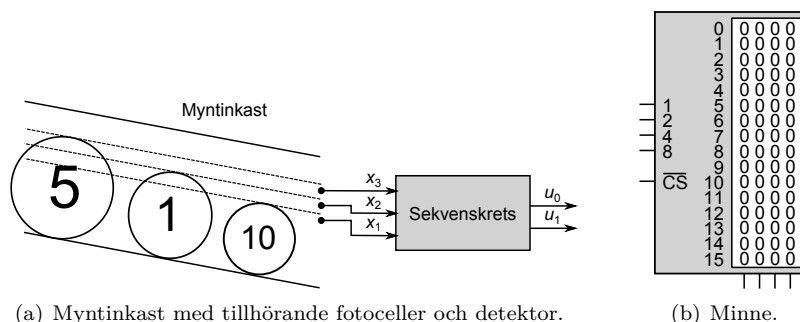
Uppgift 1. I en myntautomat ingår en detektor för olika myntvalörer. Figur 1(a) visar myntinkastet, tre fotoceller och myntdetektorn som ska implementeras som en synkron sekvenskrets. Detektorn skiljer på olika valörer genom att bestämma storleken på ett mynt som passerar förbi en rad med tre fotoceller x_1 , x_2 och x_3 . Fotocellerna är monterade så att de ser tvärs över myntinkastet (dvs rakt in i pappret) vid de positioner som punkterna i figuren anger. Då en fotocell täcks erhålls en logisk etta på motsvarande signal.

Konstruera en synkron sekvenskrets med insignalerna x_1 , x_2 , x_3 och klockpulsen cp och två utgångar u_1 och u_0 som detekterar de olika myntvalörerna enligt följande specifikation:

$$u_1 u_0 = \begin{cases} 01 & \text{om 1-krona detekteras} \\ 10 & \text{om 5-krona detekteras} \\ 11 & \text{om 10-krona detekteras} \\ 00 & \text{för övrigt} \end{cases}$$

Så fort valören på ett mynt kan avgöras skall motsvarande utsignal skickas ut i ett klockintervall för att sedan återgå till $u_1 u_0 = 00$. Mynten rullar långsamt i förhållande till klockfrekvensen. Mellan varje mynt finns det ett mellanrum.

Använd valfria kretsar ur labsatsen (även PROM-minnen som är av den typ som visas i figur 1(b) får användas). Ersätt givarna med tre studs fria skjutomkopplare. Anslut u_1 och u_0 till lysdioder. För felsökningsändamål är det lämpligt att också koppla tillståndsvariablerna till lysdioder. Klockgeneratorns frekvens ska kunna varieras mellan 1 Hz - 1 kHz. Insignalerna måste synkroniseras.

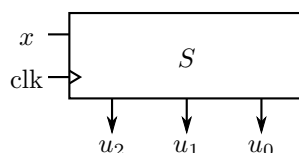

(a) Myntinkast med tillhörande fotoceller och detektor.

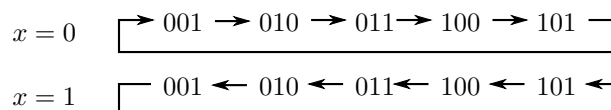
(b) Minne.

Figur 1: Ett myntinkast.

Uppgift 2. Den synkrona sekvenskretsen S

kan på sina utgångar, (u_2, u_1, u_0) generera två olika sekvenser beroende på värdet på x :

Omkoppling mellan de två olika sekvenserna görs med insignalen x , som dock bara påverkar S när $(u_2, u_1, u_0) = (1, 0, 0)$ samt när $(u_2, u_1, u_0) = (1, 0, 1)$.

Vid växling av sekvens, ska räknaren fortsätta från det räkneläge den befann sig i före växlingen. Utsignalerna får alltså inte ändras förrän vid nästa klockflank.

Använd valfria kretsar ur labsatsen (även PROM får användas). Anslut x från en studsfri skjutomkopplare och anslut u_2 , u_1 och u_0 till en 7-segmentsdisplay. Nätet ska fungera vid manuell klockning samt för en klockfrekvens på c:a 1 Hz. Insignalen x måste synkroniseras.

Uppgift 3. Konstruera en synkron sekvenskrets för att styra hel- och halv-ljuset på en bil.

Bilen har en treläges återfjädrande spak på rattstången. Trycks spaken framåt ska ljuset växla mellan hel- och halv-ljus. Dras den bakåt ska detta ge ett ljusblink, d.v.s. oavsett vilket ljus som är inkopplat ska växling ske, men bara så länge föraren drar i spaken. Till exempel om halvljuset är påslaget när spaken dras bakåt ska helljuset aktiveras under den tid spaken är i det bakre läget för att sedan återgå till halvljus när spaken återtar mittläget. Om spaken släpps hamnar den i mittläget, där ljuset ska vara oförändrat.

Konstruera sekvenskretsen med valfria komponenter ur labsatsen. Simulera spaken med två studs-fria tryckomkopplare samt hel- och halv-ljuset med varsin lysdiod. Klockgeneratorns frekvens ska kunna varieras mellan 1 Hz - 1 kHz. Insignalerna måste synkroniseras.

Uppgift 4. En sekvenskrets ska konstrueras med en insignal x och två utsignaler u_1 och u_0 . Utsignalerna aktiverar var sin funktion då de sätts till 1. Insignalen är synkroniserad och ska styra vilken funktion som ska aktiveras på följande sätt. Om $x = 0$ ska båda funktionerna vara inaktiva. Om $x = 1$ i exakt ett klockintervall ska u_0 aktiveras i exakt ett klockintervall. Om $x = 1$ i fler än ett klockintervall ska funktionen styrd av u_1 aktiveras i samma antal klockpulser som x är hög. Ett exempel kan då se ut som följer

t	0 1 2 3 4 5 6 7 8
x	0 1 0 0 1 1 1 0 0
u_0	0 0 1 0 0 0 0 0 0
u_1	0 0 0 0 0 1 1 1 0

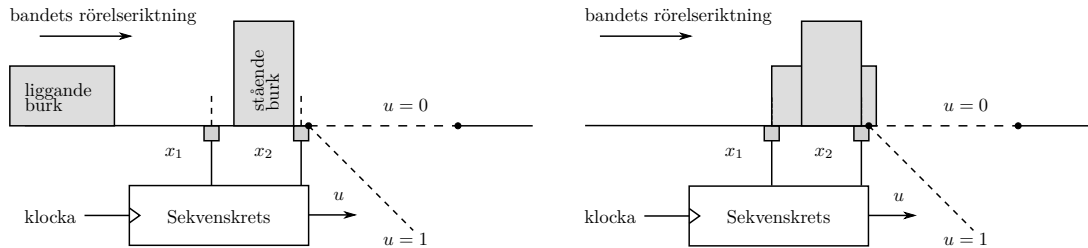
Använd valfria kretsar ur labsatsen, (även PROM får användas). Anslut x till en studsfri skjutomkopplare och u_1 och u_0 till lysdioder. Kretsen ska fungera vid manuell klockning samt för en klockfrekvens på c:a 1 Hz.

Uppgift 5. På ett transportband kommer burkar åkande enligt den vänstra figuren i figur 2. Burkarna står eller ligger på bandet exakt på det sätt som visas i figuren. Burkarna som ligger ner ska sorteras bort via en falllucka som öppnas genom att signalen u sätts till 1 och stängs om $u = 0$. Luckan rör sig snabbt i förhållande till bandet. Två givare med osynkroniserade utsignaler x_1 och x_2 har monterats på bandet för att avgöra om burkarna står eller ligger ner. En givare ger logiskt 1 när en burk befinner sig ovanför och 0 annars. Avståndet mellan givarna är längre än diametern på burkarna men kortare än höjden på burkarna. Avståndet mellan två burkar är alltid större än avståndet mellan givarna.

Konstruera en synkron sekvenskrets som styr luckan genom utsignalen u . Luckan får inte röras i onödan, t ex om det kommer två liggande burkar i rad så får inte luckan stängas mellan burkarna. Den högra figuren visar vilken position en liggande respektive en stående burk ska befinna sig i när luckan får ändra position. Dessa lägen motsvarar det första klockintervallet som $(x_1, x_2) = (0, 1)$ oberoende om burken står eller ligger ner. Klockfrekvensen är hög i jämförelse mot bandets rörelse.

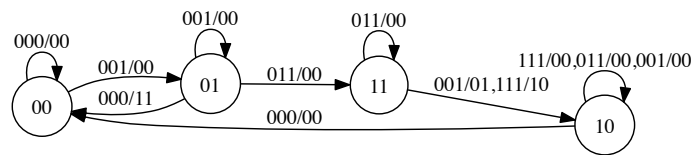
Använd valfria kretsar ur labsatsen (även PROM får användas). Ersätt givarna med två studs fria skjutomkopplare. Anslut u till en lysdiod. För felsökningsändamål är det lämpligt att också koppla tillståndsvariablerna till lysdioder. Klockgenerators frekvens ska kunna varieras mellan 1 Hz - 1 kHz. Insignalerna måste synkroniseras.

Figur 2: Den vänstra figuren visar hur burkarna kommer åkande på bandet. Den högra figuren visar vilken position burkarna ska vara i då luckan får byta läge.

Facit

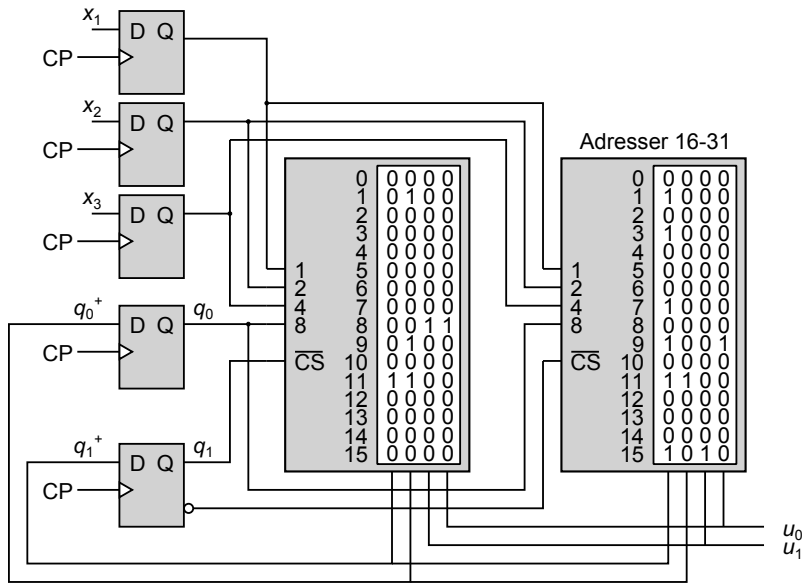
Uppgift 1. Ett tillståndsdigram för funktionen är

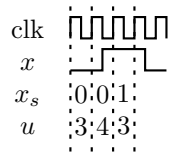
där bågarnas markering indikerar $x_3x_2x_1/u_1u_0$. Om tillstånden graykodas så är tillståndstabellen

	q_1q_0	$x_3x_2x_1$	$q_1^+q_0^+/u_1u_0$
0	00	000	00/00
1	00	001	01/00
8	01	000	00/11
9	01	001	01/00
11	01	011	11/00
16	10	000	00/00
17	10	001	10/00
19	10	011	10/00
23	10	111	10/00
25	11	001	10/01
27	11	011	11/00
31	11	111	10/10
	för övrigt		-/-

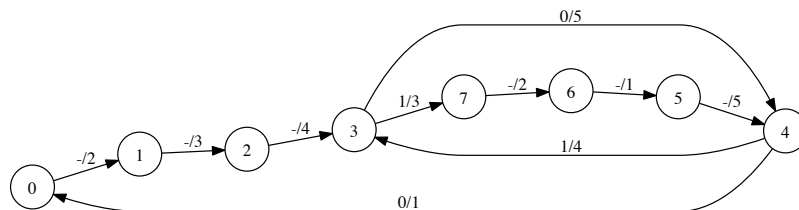
Synkronisera de 3 insignalerna med var sin D-vippa. Utöver detta kan myntdetektorn realiserats med 2 PROM och 2 D-vippor enligt:

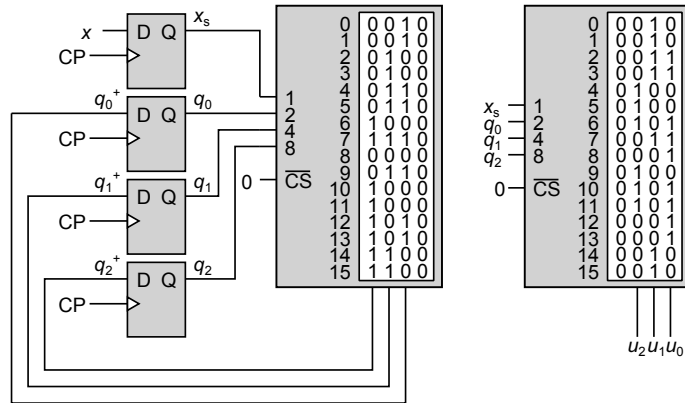
Uppgift 2. Betrakta följande exempel där klocka clk, osynkroniserad signal x , synkroniserad signal x_s samt utsignal u visas:

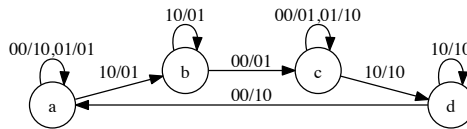
Insignalen till sekvenskretsen är den synkroniserade signalen x_s . Figuren ovan visar att nedräkning aktiveras i samma klockintervall som x_s slår om till 1, dvs sekvenskretsen måste vara av Mealy-typ. Ett tillståndsdigram för funktionen är

där bågarnas markering indikerar x_s/u och noderna q . En krets kan se ut som

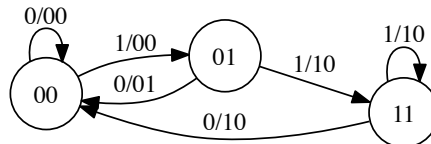

Uppgift 3. Låt f beteckna spak framåt, b spak bakåt, u_1 helljus påslaget och u_0 halvljus påslaget. Ett tillståndsdigram för funktionen är

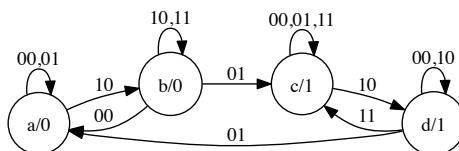
där bågarnas markering indikerar fb/u_1u_0 . Två tillståndsvariabler q_1 och q_0 behövs. Kretsen implementeras med 4 D-vippor, två för synkronisering av insignalerna f och b och två för tillståndsvariablerna q_1 och q_0 . Låt de synkroniserade insignalerna betecknas med f_s respektive b_s . Kombinatoriken implementeras i ett PROM med insignalerna q_1 , q_0 , f_s , b_s och med utsignalerna q_1^+ , q_0^+ , u_1 och u_0 .

Uppgift 4. Ett tillståndsdigram för funktionen är

där bågarnas markering indikerar x/u_1u_0 och tillstånden q_1q_0 . Implementeras med ett PROM och 3 D-vippor.

Uppgift 5. Ett tillståndsdigram för funktionen är

där bågarnas markering indikerar x_1x_2 och noderna tillstånd/ u . Implementeras med ett PROM och 4 D-vippor.